

TAITEEN PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLLYS

Taustaa ja voimaantulo

1.	Yhteinen osa		4
	1.1	Toiminta-ajatus	4
	1.2	Arvopohja, oppimisenäkemykset ja opintojen yleiset tavoitteet	4
	1.3	Pedagoginen ympäristö ja työtavat	6
	1.4	Toimintakulttuuri	6
	1.5	Eri oppimäärien rakenne ja laajuus	7
	1.6	Opetussuunnitelman yksilöllistäminen	8
	1.7	Oppilaaksi hyväksymisen periaatteet	8
	1.8	Muulla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen	8
	1.9	Jatkuva kehitys	8
	1.10	Yhteistyö	8
	1.11	Kulttuuripalvelujen tuottaminen omalla alueella	9
	1.12	Muuta	9
2.	Taiteenalakohtainen osa		10
	2.1	Kuvataide	10
		2.1.1 Opintojen rakenne ja sisältö	10
		2.1.2 Opintojen laajuus	10
		2.1.3 Yhteiset opinnot	11
		2.1.4 Teemaopinnot	13
	2.2	Käsityö/puutyö	15
		2.2.1 Opintojen rakenne ja sisältö	16
		2.2.2 Opintojen laajuus	17
		2.2.3 Yhteiset opinnot	17
		2.2.4 Teemaopinnot	18
	2.3	Tanssi	22
		2.3.1 Opintojen rakenne ja laajuus	22
		2.3.2 Opintojen tavoite ja sisältö	23
	2.4	Musiikki	27
		2.4.1 Opintojen rakenne	27
		2.4.1.1 Varhainen musiikkikasvatus	28
		2.4.1.2 Perusopinnot	31
		2.4.1.3 Syventävät opinnot	31
		2.4.1.4 Lisäopinnot	33
		2.4.2 Opetuksen osa-alueet	34

Taustaa ja voimaantulo

Taiteen perusopetus noudattaa lakia taiteen perusopetuksesta.

Opetusta annetaan yleisen ja laajan oppimäärän mukaan. Opetushallitus on vahvistanut erilliset opetussuunnitelman perusteet kummallekin oppimäärälle.

Mustasaaren kunnassa järjestetään taiteen perusopetusta musiikissa ja tanssissa, teatteritaiteessa, kuvataiteessa ja käsityössä. Kunnalla on yksi opetusministeriön hyväksymä laajaan oppimäärään perustuva opetuslupa. Opetuslupa koskee taiteen perusopetusta musiikin ja tanssin taiteenaloilla, eli musiikin ja tanssin opetusta annetaan laajan oppimäärän mukaan. Kuvataiteessa ja käsityössä noudatetaan yleistä oppimäärää.

Opetussuunnitelma on yhteinen kaikille taidemuodoille. Opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Taiteen perusopetus on kuntalaisille tarkoitettu palvelu. Opetus on pitkälti rakennettu oppilaan omien kiinnostuksen kohteiden ja tavoitteiden pohjalta ja seuraa aikaansa. Taideopinnot rakennetaan opintokokonaisuuksiksi. Eri taidemuodoilla on omat toiminnan rakentumista koskevat tavoitteensa ja tarpeensa.

Opetussuunnitelman ovat pääosin laatineet Mustasaaren musiikkiopiston ja Mustasaaren aikuisopiston henkilöstö. Opetussuunnitelmatyöhön on myös sisällytynyt valtakunnallisia koulutusfoorumeita sekä seudullisia opetussuunnitelmaseminaareja henkilökunnalle. Koska musiikkiopisto tekee läheistä yhteistyötä perusopetuksen kanssa, henkilökunta on tutustunut myös Mustasaaren kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelmatyön ensisijaisena tarkoituksena on ollut, että opetussuunnitelman on oltava henkilökunnalle tärkeä työväline sekä keskeinen toiminnan kehittämisen työkalu ja että toiminnan tulee seurata aikaansa ja opetussuunnitelmasta tulee syntyä elävä asiakirja.

Opetussuunnitelma muodostuu yhteisestä osasta, joka koskee kaikkia taidemuotoja ja taiteenaloista osasta, joka koskee erikseen kutakin taidemuotoa.

Mustasaaren kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on hyväksynyt Mustasaaren kunnan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman 12.06.2018. Opetussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2018.

1 Yhteinen osa

1.1 Toiminta-ajatus

Mustasaaren musiikkiopisto on taideoppilaitos, joka järjestää musiikin, tanssin, kuvataiteen ja käsityön perusopetusta taiteen perusopetuksesta annetun lain nojalla. Musiikkiopisto voi myös järjestää muuta taiteenopetusta, mikäli siihen on tarvetta ja resursseja. Opetusta annetaan lähinnä ruotsiksi ja suomeksi. Opetusta voidaan järjestää muilla kielillä, mikäli on tarvetta ja tarpeelliset taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit. Toiminta on suunnattu ensisijaisesti Mustasaassa ja Vöyrillä asuville lapsille ja nuorille.

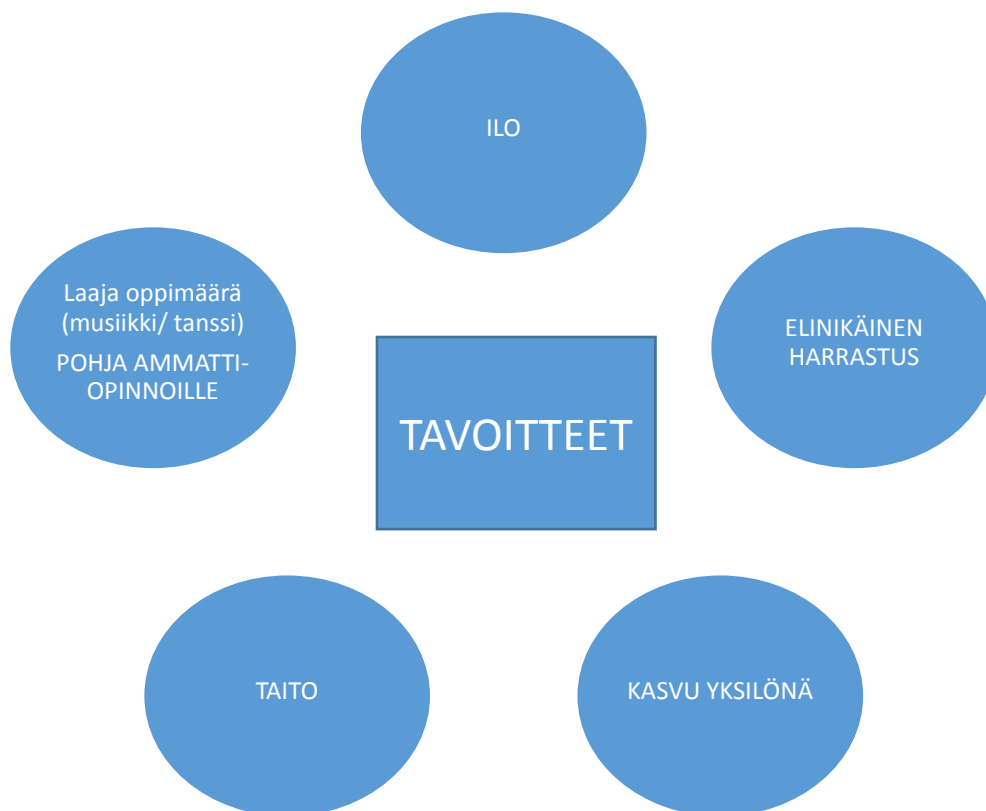
1.2 Arvopohja, oppimisenäkemykset ja opintojen yleiset tavoitteet

Kaikki ihmiset ovat ainutlaatuisia ja yhdenvertaisia. Kaikilla oppilailta on oikeus hyvään opetukseen.

Eri uskontoihin, näkemyksiin, perinteisiin ja kotien erilaisiin kasvatuskäsityksiin tulee suhtautua avoimesti ja kunnioittavasti.

Kulttuurinen monimuotoisuus on rikkaus. Toiminta perustuu moni-ilmeiseen suomalaiseen kulttuuriperintöön, joka on muotoutunut ja muotoutuu edelleen vuorovaikutuksessa eri kulttuurien kanssa. Osana Mustasaaren sivistystoimintaa musiikkiopisto noudattaa sivistystoimen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Suunnitelma tarkennetaan taiteen perusopetusta varten.

Opetuksen tavoitteena on luoda lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille edellytykset hyvän taidesuhteen syntymiselle ja antaa heille hyvät taidot ja tiedot monipuoliseen taiteen luomiseen ja harjoittamiseen heidän omista lähtökohdistaan käsin. Perustavoitteena on myös luoda perusta elinikäiselle taideharrastukselle. Oppilaille, jotka suorittavat laajaa oppimäärää (musiikki ja tanssi) on myös tavoitteena luoda edellytykset musiikin tai tanssin ammattiopinnoille. Opetuksen tulee tukea oppilaiden kasvua, vahvistaa persoonallisuutta ja kehittää heidän luovuuttaan ja sosiaalisia taitojaan sekä kykyä ilmaista itseään taiteen keinoin.

Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea. Oppilaalla on tarve tulla kuulluksi ja arvostetuksi. Oppiminen nähdään aktiivisena ja määrätietoisena prosessina. Oppimisprosessiin vaikuttavat oppilaan yksilölliset ominaisuudet, kiinnostuksen kohteet ja motivaatio. Itsensä ja taiteen harjoittamistapansa kehittäminen on interaktiivista ja tilannesidonnaista toimintaa, jossa sosiaalinen ja kulttuurinen tilanne on keskeisen tärkeää oppimisella.

Oppilaiden tulee saada tukea oman taiteen arvopohjan kehitykseen. Oppilaalla on aktiivinen rooli opetuksessa.

Opetuksen tulee seurata aikaansa ja vaalia ja kehittää kansallista taidekulttuuria. Mustasaaren musiikkiopisto harjoittaa läheistä yhteistyötä alueen kulttuurielämän kanssa ja on hyvässä vuorovaikutuksessa muuhun Suomen kulttuurielämään. Mustasaaren musiikkiopisto vaalii alan kansainvälistä yhteistyötä eri hankkeiden kautta.

Oppilaan tulee oppia asettamaan omia tavoitteita, työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa sekä ottamaan vastuuta omasta taiteenharjoittamisestaan. Kun opetusta suunnitellaan, tulee huolehtia, että oppilas oppii arvioimaan opintojaan ja oppimistaan. On myös tärkeää, että oppilas on tietoinen vahvuuksistaan ja niistä puolista, joita on tarpeen kehittää.

Oppilas oppii uusia taitoja ja valmiuksia ja oppii samalla refleктоimaan oppimistaan, elämyksiään ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu muiden oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten kanssa kommunikoimalla eri ryhmissä ja yhteyksissä ja eri oppimisympäristöissä. Oppiminen tarkoittaa yksilöllistä ja yhteistä työtä, ajatustoimintaa ja suunnittelua sekä näiden prosessien monipuolista arviointia. Siksi oppilaiden motivaatiolla, kiinnostuksella ja kasvavalla kyvyllä työskennellä ja oppia yhdessä on suuri merkitys oppimisprosessille.

Oppilaan kyky työskennellä ja ajatella kehittyy oppimisprosessin aikana, ja oppilas oppii ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita.

1.3 Pedagoginen ympäristö ja työtavat

Pedagoginen ympäristön ja käytettävien työtapojen tulee mahdollistaa avoin, kannustava ja myönteinen opiskeluympäristö. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuudet määrätietoisesti ja monipuolisesti kehittää kykyään ja taiteellista ilmaisutapaansa. Oppilaiden ja opettajan välinen ja oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus on tärkeää. Opettajan tulee yhdessä oppilaan kanssa löytää työtapo, joka sopii oppilaalle parhaiten, niin että opetuksen tavoitteet saavutetaan. Oppiminen nähdään oppilaan oman aktiivisuuden tuloksena. Opettaja vaikuttaa merkittävästi oppilaan valmiuksien kehittymiseen ja oppimiseen sekä pedagogiseen ympäristöön niin, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus edistyä. Itsenäistä työskentelyä harjoittelun muodossa pidetään tärkeänä oppimisessa. Opetuksessa pannaan siksi painoa oman harjoittelun kehittämiseksi.

Musiikkiopetusta annetaan sekä yksilöllisesti että ryhmässä. Tanssin, kuvataiteen ja käsityön opetus tapahtuu lähinnä ryhmissä, mutta yksilöllinen ohjaus on yksi opetuksen elementeistä.

1.4 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka muodostuu

- työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta ja työn organisoinnista, suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista
- koulussa olevasta osaamisesta ja siitä, miten koulun toimintaa kehitetään
- pedagogiikasta ja ammattimaisuudesta
- viestinnästä, ilmapiiristä, päivittäisistä käytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat tiedostetut, tiedostamattomat ja joskus myös tahattomat tekijät ja ne vaikuttavat kaikkiin siihen osallistuviin. Koulun toimintakulttuurin tulee tukea kaikkien sitoutumista tavoitteisiin ja edistää yhteisen arvopohjan ja oppimisen näkökulman toteutumista. Toimintakulttuuri vaikuttaa toiminnan kehittämiseen. Myönteisen kehityksen yhtenä edellytyksenä on, että toimintakulttuuri on avoin, vuorovaikutteinen keskustelu, jossa kaikki ovat mukana ja jossa arvostetaan toinen toistaan ja luodaan luottamus toisiin.

1.5 Eri oppimäärien rakenne ja laajuus

Opetushallitus on vahvistanut taiteen perusopetukselle kaksi opetussuunnitelman perustetta, yleisen ja laajan oppimäärän. Opetussuunnitelman perusteet eroavat olennaisesti toisistaan laajuudeltaan. Molemmat oppimäärät jaetaan perusopintoihin ja syventäviin opintoihin.

Yleinen oppimäärä

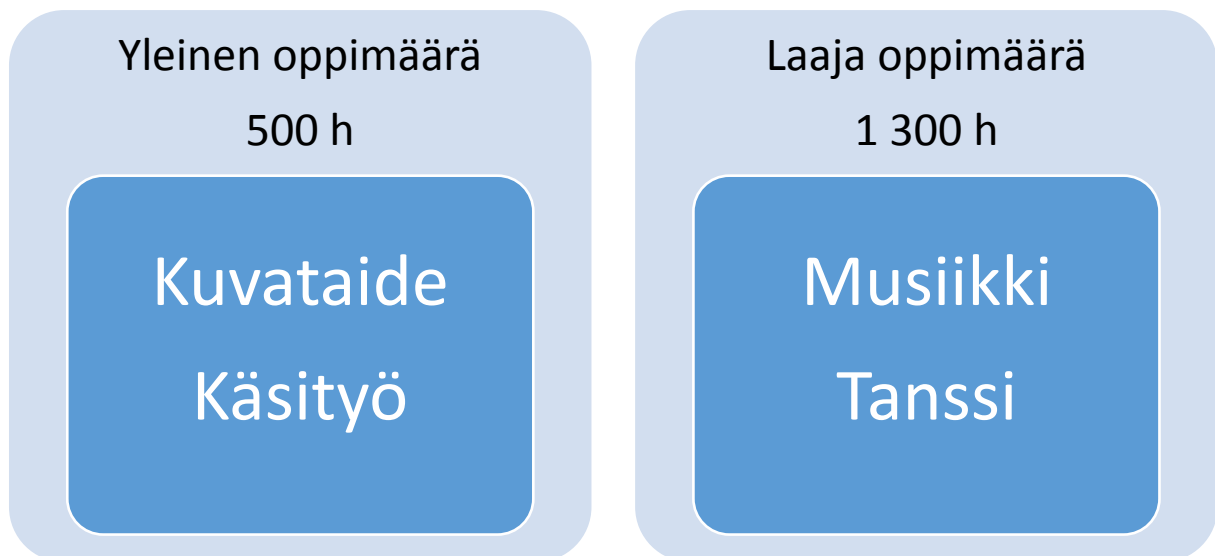
Yleisen oppimäärän mukaiset kurssit jakautuvat yhteisiin opintoihin ja teemaopintoihin. Yhteisten opintojen laajuudeksi lasketaan 300 tuntia ja teemaopintojen laajuudeksi 200 tuntia. Koko taideopintojen yleisen oppimäärän laajuus on näin ollen 500 tuntia. Oppitunnin pituudeksi lasketaan 45 minuuttia.

Mustasaassa kuvataiteessa ja käsityössä noudatetaan yleistä oppimäärää. Muut taidemuodot voidaan hyvin integroida opetukseen, jos sitä pidetään tarkoituksenmukaisena.

Laaja oppimäärä

Taiteen laajan oppimäärän opinnot muodostuvat 800 tunnista perusopintoja ja 500 tunnista syventäviä opintoja. Koko taideopintojen laajan oppimäärän laajuus on näin ollen 1 300 tuntia. Oppitunnin pituudeksi lasketaan 45 minuuttia. Mustasaassa musiikin ja tanssin opetuksessa noudatetaan laajaa oppimäärää.

Opetus järjestetään joustavasti tavalla, joka ottaa huomioon taidemuodon luonteen, oppilaan iän, aiemman kokemuksen, kiinnostuksen kohteet ja valmiudet sekä käytettävät opetusmenetelmät. Myös oppilasohjalla, oppilaan asuinpaikalla sekä opetuspaikalla voi olla vaikutusta opetuksen järjestämiseen.

1.6 Opetussuunnitelman yksilöllistäminen

Opetuksessa korostetaan pitkälti oppilaan omia kiinnostuksen kohteita ja toiveita sekä omia yksilöllisiä tavoitteita.

Mikäli oppilas toimintarajoitteen, sairauden tai muun siihen verrattavan syyn seurauksena ei pysty opiskelemaan tämän opetussuunnitelman mukaisesti, voidaan opetussuunnitelman tavoitteita yksilöllistää niin, että ne vastaavat oppilaan edellytyksiä. Oppilaan opintosuunnitelmassa vahvistetaan, miten opetus järjestetään, opintojen tavoite, tarpeelliset tukitoimet ja mahdolliset suoritukset sekä arviointimenetelmä. Tavoitteissa korostetaan, että oppilaan tulee kehittää taiteellisia taitojaan ja valmiuksiaan omista edellytyksistään käsin.

1.7 Oppilaaksi hyväksymisen periaatteet

Oppilaspaikkojen määrä päätetään talous- ja henkilöstöressurssien mukaan. Oppilaat otetaan yleensä ilmoittautumisjärjestyksessä. Laulun opetukseen oppilaat otetaan kuitenkin pääsykokeen tulosten perusteella. Rehtorilla on yhdessä opettajien kanssa mahdollisuus päättää oppilaiden tuntien pituudesta sekä siitä, miten opetus järjestetään. Musiikinopetuksessa tämä voi tarkoittaa, että oppilaalle, joka on hakenut paikkaa yksilölliseen soitinopetukseen, voidaan tarjota paikkaa ryhmäopetuksessa, mikäli tiettyyn soittimeen on suuri hakijamäärä.

1.8 Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen

Oppilas voi hakea rehtorilta muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemista.

1.9 Jatkuva kehitys

Toiminta muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. Kunta arvioi koulutustaan ja koulutuksen vaikutusta ja osallistuu toimintansa ulkoiseen arviointiin. Arvioinnin tarkoituksena on kehittää koulutusta ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Kunnan sisäisissä arvioinneissa voidaan käyttää valtakunnallisten arviointien tuloksia. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

1.10 Yhteistyö

Yhteistyö huoltajien kanssa

Oppilaiden viihtymisen ja opinnoissa menestymisen vuoksi toimiva yhteistyö musiikkiopiston ja oppilaan huoltajien välillä on ensiarvoisen tärkeää. Musiikkiopisto pyrkii hyvin toimivaan vuoropuheluun oppilaan huoltajien kanssa muun muassa välittämällä tietoa ja antamalla huoltajille mahdollisuuden arvioida toimintaa ja kutsumalla huoltajia konsertteihin, hankkeisiin ja näyttelyihin. Huoltajille annetaan myös mahdollisuus saada tietoa eri opintokokonaisuuksien tavoitteista.

Muu yhteistyö

Musiikkiopistolla on tiiviistä yhteistyötä päiväkotien, perusopetuksen koulujen, lukioden, seurakuntien, taide- ja kulttuurilaitosten sekä lähialueensa muiden taideoppilaitosten kanssa.

Musiikkiopisto on mukana koulutusyhteistyössä ”TaiKon-akatemia”. Tämä yhteistyö koskee sekä musiikkiopistossa että toisen asteen koulutuksessa opiskelevia. Nämä opiskelijat voivat saada yhteensä jopa 14 musiikkiopistossa suoritettua opintokokonaisuutta osaksi toisen asteen koulutusta. Opinnot käsittävät toisen asteen opintosuunnitelmat.

Muun muassa Suomen musiikkioppilaitosten liiton ja Kansalaisopistojen liiton jäsenyyden kautta toteutetaan yhteistyötä muiden oppilaitosten kanssa Suomessa. Kansainvälistä yhteistyötä toteutetaan erilaisissa projekteissa.

1.11 Kulttuuripalvelujen tuottaminen omalla alueella

Musiikkiopistolla on tärkeä rooli paikallisen kulttuurielämän edistämisessä, ja se pyrkii siksi laajentamaan kunnan kulttuuritarjontaa. Se järjestää erilaisia tapahtumia, joissa oppilailla on mahdollisuus esiintyä tai esitellä töitään. Nämä tapahtumat ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta yleisölle avoimia. Sellaisiin tapahtumiin, joita musiikkiopisto itse ei järjestä, musiikkiopisto tarjoaa musiikki- ja tanssiesityksiä tai muita kulttuuripalveluja tilauspalveluina.

1.12 Muuta

Päiväkirja ja oppilasmatrikkeli

Opettajat pitävät päiväkirjaa oppilaiden osallistumisesta opetukseen. Päiväkirjaa pidetään lukukausittain. Oppilaiden opintosuoritukset ja esiintymiset dokumentoidaan oppilasmatrikkeliin. Oppilaalla on oikeus tutustua oppilasmatrikkelin tietoihin ja saada pyynnöstä matrikkeliote.

Opintojen keskeyttäminen

Oppilas voi hakea opintojen keskeyttämistä vapaamuotoisella hakemuksella, joka osoitetaan rehtorille. Rehtori voi myöntää korkeintaan yhden opintovuoden mittaisen keskeytyksen. Keskeytyksiä voi olla korkeintaan kaksi. Edellä mainituista periaatteista voidaan poiketa vain painavista syistä.

Muut määräykset

Opettajakunta ja tietyn aineen opettajat voivat rehtorin johdolla laatia tarkemmat määräykset, joita musiikkiopiston oppilaiden ja opettajien tulee noudattaa. Määräyksissä voidaan myös vahvistaa määräysten noudattamatta jättämisen seuraukset.

2 Taiteenalakohtainen osa

2.1 Kuvataide

2.1.1 Opintojen rakenne ja sisältö

Kuvataideopinnot ovat luonteeltaan prosessipainotteisia ja antavat oppilaille mahdollisuuden syventyä yhteen teemaan pidemmäksi ajaksi. Teema ja sisältö muotoutuvat oppilaan omien kiinnostuksen kohteiden ja kokemuksen pohjalta ja voivat näin luoda pohjan luomisen ilolle ja oman taiteellisen työn arvostamiselle ja oivaltavalle ja tärkeälle oppimiselle.

Kuvanluomisprosessin aikana harjoitellaan valmiuksia katsoa ja ajatella omia ja muiden kuvia. Se voi olla ovi omasta taiteellisesta ilmaisusta innostumiseen. Oppilaat saavat harjoitella tulkitsemaan omia ja muiden taiteellisia töitä eri tavoin. Ryhmässä, jossa oppilaat osana yhteisöä saavat osallistua tällaiseen prosessiin, luodaan edellytykset oppia uutta samaan aikaan, kun elämys luovuudesta ja vastuullisuudesta vahvistuu. Kuvataiteen opinnot luovat mahdollisuuden oppia luomaan taidetta eri tavoin sekä kehittää henkilökohtainen suhde ja elinikäinen kiinnostus taiteeseen.

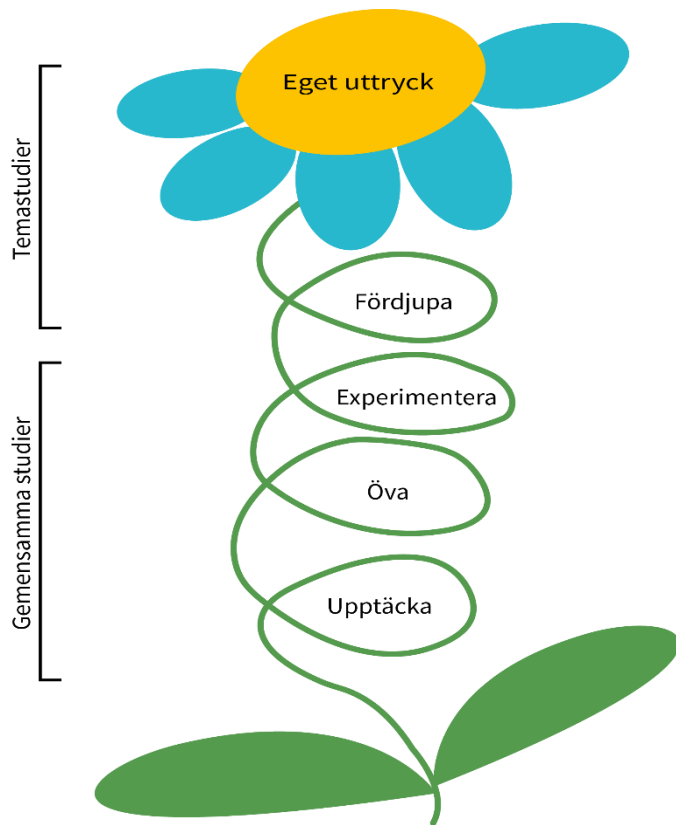
2.1.2 Opintojen laajuus

Kuvataideopetus noudattaa yleistä oppimäärää, jonka laajuus on 500 tuntia. Opinnot muodostuvat yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista.

Yhteisten opintojen laajuudeksi on laskettu 300 tuntia. Kuvataiteen yhteisten opintojen opetus muodostuu kahdesta tunnista viikossa ja käsittää tavallisesti 30 opetusviikkoa. Suoritettujen yhteisten opintojen jälkeen oppilas voi jatkaa teemaopintoihin, jotka muodostuvat kahdesta viimeisestä opintokokonaisuudesta.

Yhteisten opintojen laajuudeksi on laskettu 200 tuntia. Opetusta annetaan pääsääntöisesti 3 tuntia viikossa. Teemaopinnot voivat myös muodostua kesä- ja viikonloppukursseista tai muusta vastaavasta toiminnasta esimerkiksi projektimuodossa.

Opinnot jaetaan viiteen opintokokonaisuuteen. Nämä opintokokonaisuudet ovat LÖYDÄ, HARJOITTELE, KOKEILE, SYVENNÄ ja OMA ILMAISU. Kolme ensimmäistä kokonaisuutta ovat yhteisiä opintoja ja kaksi viimeistä teemaopintoja.

2.1.3 Yhteiset opinnot

Yhteisissä opinnoissa oppilaat oppivat kuvataiteen perustaidot. Joka lukuvuotta varten päätetään teema, joka muodostaa opetuksen punaisen langan. Oppilaiden tietoisuus teemasta antaa heille mahdollisuuden vaikuttaa sisältöön niin, että se sivuaa heidän omia mielenkiinnon kohteitaan. Opinnot on rakennettu niin, että kehitys on jatkuvaa ja opintojen edetessä taidot laajenevat ja syvenevät. Tarkoituksena on kannustaa ja tukea oppilaan taiteellista ilmaisua, heidän henkilökohtaista suhdettaan taiteeseen ja heidän identiteettinsä kehitystä. Kuvataiteen avulla tutkitaan ihmistä osa omaa aikaansa, yhteiskuntaa, luontoa ja kulttuuria.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Kuvan kieli ja kuvien rakenne ovat kuvataiteen tärkeitä osia. Harjoittelemalla kuvien katselemista, tarkastelemista ja kuvista puhumista opetuksessa tutkimme, miten kuva rakentuu ja mitä se viestittää. Kokeilemalla muun muassa sommittelun ja värien käytön perusharjoituksia oppilaat tottuvat näkemään, että kuvan rakenteella on merkitystä, kun kuvassa välittää sisältöä tai ilmaisee tunnetta tai tunnelmaa. Oppilaat tutustuvat erilaisiin työvälineisiin, materiaaleihin ja digitaalisiin medioihin ja kokeilevat niitä.

Omat kuvat

Oppilaat harjoittelevat luomaan kuvia, joiden sisältö perustuu oppilaiden omiin elämyksiin, siihen mitä he ovat nähneet ja kohdanneet omassa arjessaan, sekä kuviin, jotka ovat heille tärkeitä. Henkilökohtaisesti tärkeää oppilaiden omista kuvista ilmenee osittain refleктоimalla ja keskustelemalla suhteessa muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaiden sisäiset kuvat luovat myös mielikuvituksellisia kertomuksia, ja ne voi visualisoida erilaisin työtavoin.

Taiteen maailmat

Taideteokset innostavat luomaan. Kohtaamisilla eri aikakausien taideteosten kanssa, keskustelemalla ja analysoimalla sekä luomalla itse valittuihin teoksiin liittyviä töitä, oppilaat saavat tietoa mutta myös ymmärryksen siitä, miten taide on muuttunut aikojen kuluessa. Samalla oppilaiden oma luominen rikastuu taiteilijoiden teoksiin saatujen yhteyksien avulla. Kuvataidekoulussa tutustumme paikallisten taiteilijoiden tapaan luoda ja käymme mahdollisuuksien mukaan museoissa ja näyttelyissä. Aikalaistaide heijastaa aikaansa ja avaa mahdollisuudet luomisprosesseihin, jotka koskevat arkeamme ja kohtaamisiamme muiden ihmisten kanssa.

Visuaalinen ympäristö

Tarkastelemme erilaisia ympäristöjä ja harjoittelemme näkemään, miten ne on rakennettu esteettisestä, ekologisesta ja eettisestä näkökulmasta. Harjoittelemme vaikuttamaan ympäristöihin ja muovaamaan niitä innostavalla tavalla. Tutustumme mediaympäristöihin ja visuaalisiin osakulttuureihin. Luomme muun muassa luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä ja esineitä.

Opintokokonaisuudet ja tavoitteet

Kuvataiteen yhteiset opinnot muodostuvat opintokokonaisuuksista LÖYDÄ, HARJOITTELE ja KOKEILE.

Löydä (120 tuntia)

- oppilasta käyttämään mielikuvitusta ja leikkiä luomisen lähtökohtana
- oppilas tutustuu perustekniikkoihin ja työvälineisiin
- oppilas löytää eri työvälineiden mahdollisuudet
- oppilas saa valittujen taideteosten perustuntemuksen
- oppilas harjoittelee taidekuvista ja itselleen tärkeistä kuvista keskustelemista ryhmässä
- oppilasta kannustetaan tekemään töitä pitkäjänteisesti
- oppilasta kannustetaan kertomaan omasta kuvastaan ja kuuntelemaan muiden ajatuksia kuvistaan

Harjoittele (120 tuntia)

- oppilaat tutkivat yhdessä taidekuvia, kuvia mediasta ja visuaalisesta ympäristöstä
- oppilas saa perustuntemuksen valittujen taidetyöliien työtavoista
- oppilasta kannustetaan näkemään taidehistorialliset teokset, työtavat ja tekniikat innoituksenlähteinä omaan luomiseen
- oppilas keskustelee ryhmässä kuvan rakenteesta ja osaa käyttää peruskäsitteitä
- oppilas luo määrätietoisesti ajatuksesta valmiiksi työksi
- oppilas harjoittelee kuvailemaan työprosessia
- oppilas harjoittelee käyttämään perustekniikoita ja työvälineitä monipuolisesti
- oppilas harjoittelee refleктоimaan omia valintojaan ja ilmaisemaan näkemyksensä

Kokeile (69 tuntia)

- oppilas kokeilee omien kiinnostuksen kohteiden käyttämistä työn lähtökohtana
- oppilas kokeilee monipuolisesti erilaisia ilmaisuja, materiaaleja ja tekniikoita, ja häntä kannustetaan kehittämään omaa kuvailmaisuaan
- oppilas kehittää taidekäsitystään ja itsetuntemustaan määrätietoisella visuaalisella työllä ja pohdinnalla
- oppilasta kannustetaan työskentelemään poikkitaiteellisesti
- oppilas keskustelee ryhmässä ilmaisusta ja tunteista omassa kuvassa ja tekniikan ja ilmaisun valinnasta
- oppilas reflektoi taiteen arvoa ja omaa visuaalista ilmaisua
- oppilas kokeilee ryhmässä eri tapoja tulkita ja uudelleen tulkita kuvia ja keskustella kuvista

2.1.4 TEEMAOPINNOT

Kuvataiteen teemaopintojen tavoitteena on laajentaa yhteisessä opetuksessa hankittuja taitoja. Tarkoituksena on, että oppilas syventää kuvataiteellista ajattelua ja ilmaisua ja että oppilas kehittyy siinä, miten kuvataidetta voi käyttää vaikuttamisen keinona. Oppilasta kannustetaan luomaan henkilökohtainen suhde taiteeseen. Teemaopintojen aikana oppilas kehittää omaa oppimistaan jatkuvassa, interaktiivisessa prosessissa. Oppilas suunnittelee syventymisensä määrätietoisesti omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan ja reflektoi tapaansa oppia. Tarkoituksena on, että oppilas teemaopintojen aikana syventyy eri osa-alueisiin ja pyrkii luomaan uutta työskentelemällä itsenäisesti tai luomalla yhdessä muiden kanssa. Taiteen keinoin oppilas tutkii ihmistä tässä ajassa, luonnossa ja kulttuurissa.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Oppilas syventyy kuvan kieleen ja rakenteeseen ilmaisemalla mielipiteitään tai välittämällä sanomaa omassa ilmaisussaan. Visuaalinen ajattelu ja keskustelu syventävät kuvien ja kuvien sisällön ymmärtämistä. Oppilas pyrkii ilmaisemaan itseään henkilökohtaisella tavalla omat kiinnostuksen kohteensa keskiössä. Oppilas kehittää yksilöllisiä valittuja tekniikoita ja ilmaisutapoja koskevia valmiuksiaan syvemmällä tasolla ja käyttää työvälineitä ja materiaaleja vaihtelevasti.

Omat kuvat

Oppilas luo kuvia, jotka perustuvat havaintoihin ja kokemuksiin omasta arjesta tai joihin innostus on syntynyt muiden kuvista tai paikallisista ilmiöistä. Opinnoissa oppilas reflektoi omaa työtään ja asettaa sen suhteeseen muiden töiden kanssa. Oppilas luo sen itsensä ilmaisemisen tarpeen pohjalta, joka syntyy havainnoimalla kuvakulttuureja, jotka ovat oppilaalle tärkeitä. Oppilaan sisäiset kuvat innostavat omassa luomisprosessissa.

Taiteen maailmat

Oppilas syventyy valittuihin teoksiin, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Aikalaistaiteen toimintatapoja tutkitaan, ja ne innostavat luomisprosesseihin. Oppilas tutustuu taiteen merkitykseen yhteiskunnassa ennen ja nyt ja reflektoi sitä. Opetuksessa tutustumme museoihin ja paikallisten taiteilijoiden toimintaan ja pyrimme osallistumaan oman kasvuympäristön taidetoimintaan. Tutustumme ajankohtaisiin ilmiöihin taiteessa ja ammattilaistaiteilijoiden kanssa.

Visuaalinen ympäristö

Oppilas syventää ymmärtämystään siitä, miten erilaiset merkitykset erilaisissa ympäristöissä rakentuvat tutkimalla ja analysoimalla luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opintoissa oppilas harjoittelee arvottamaan näitä esteettisesti, ekologisesti ja eettisesti.

Opintokokonaisuudet ja tavoitteet

Kuvataiteen teemaopinnot muodostuvat opintokokonaisuuksista SYVENNÄ ja OMA ILMAISU.

Syvennä (132 tuntia)

- oppilas harjoittelee oman innoituksensa löytämistä luomiseensa
- oppilasta rohkaistaan kokeilemaan omien kiinnostuksen kohteiden käyttämistä työn lähtökohtana
- oppilas saa tukea ilmaisutavan valintaan
- oppilas syventää monipuolisesti taitojaan omilla kuvataiteellisilla kiinnostuksen aloillaan
- oppilas tutkii luomisessaan ilmiöitä taiteen ja tieteen välisessä suhteessa
- oppilas kehittää kykyään tutkia visuaalista kulttuuria taiteilijan, tarkkailijan ja teoksen näkökulmasta ja perustella tulkintojaan
- oppilasta ohjataan ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- oppilas osaa kertoa sanallisesti oman työnsä sisällöstä ja sanomasta ja reflektoida, miten hyvin on onnistunut välittämään tarkoittamansa sanoman

Oma ilmaisu (68 tuntia)

- oppilas osaa etsiä innoitusta, tehdä projekteja, perustella ja toteuttaa ne
- oppilasta kannustetaan ilmaisemaan mielipiteensä ja ajatuksensa taiteen keinoin ja tarkastelemaan arvojen merkitystä omassa elinympäristössä ja taiteessa
- oppilas tuntee kuvataiteen perustekniikat, -työtavat ja -tyylisuunnat
- oppilas osaa keskustella omien töidensä tematiikasta
- oppilasta kannustetaan refleктоimaan omaa identiteettiään luomalla erilaisia kuvia ja tulkitsemalla niitä
- oppilas tietää, että kuva on kieli, että jokainen teos ilmaisee jotain
- oppilas saa tukea osaamisen kehittämisessä omien tavoitteiden ja näkemysten mukaisesti ja itsenäiseen tai yhteistoiminnalliseen kuvalliseen työskentelyyn
- oppilas osaa suhteuttaa omat työnsä muuhun taiteeseen

Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Kuvataideopetus on luonteeltaan prosessipainotteista, ja oppilaat työskentelevät omia tavoitteitaan kohti eri teemojen parissa pitempiä aikoja. Oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet ja kokemukset ovat tärkeitä lähtökohtia luomisessa. Kuvanluomisprosessin aikana oppilaat luovat yksilöllisesti tai yhdessä muiden kanssa, oppivat toisiltaan, saavat palautetta työstään ja refleктоivat omaa oppimistaan ja näin ymmärrys ja taidot syvenevät.

Pitkäjänteisen työn avulla luodaan mahdollisuuksia käyttää materiaaleja monipuolisesti. Eri tekniikat ja ilmaisukeinot mahtuvat mukaan prosessiin, ja oppilaat kokeilevat ja käyttävät mahdollisuuksien mukaan eri medioita ja löytävät erilaisia vaihtoehtoisia tapoja ratkaista ongelmia. Vaihtelevat työtavat johtavat

vuorovaikutukseen ryhmän sisällä. Opetus järjestetään oppimisympäristössä, jossa oppilailla on mahdollisuus tutkivaan asenteeseen luomisessaan.

Pyritään monipuolisiin työtapoihin esimerkiksi tekemällä yhteistyö koulujen, musiikkiopiston muiden toimijoiden, kirjaston, paikallisten toimijoiden ja vanhusten asumisyksikköjen kanssa.

Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä kuvataiteessa on ohjata oppilaan oppimista, tukea opintojen edistymistä ja kehittää itsearviointia. Oppilaan tulee saada tukea opintojen tavoitteiden asettamiseen, työskentelynsä ohjaamiseen kohti tavoitteita ja saada monipuolista palautetta ymmärtääkseen oman oppimisprosessinsa. Itsearviointi tukee oppilasta oppimaan omasta oppimisestaan.

Kuvataiteen arviointi tapahtuu monipuolisesti ja jatkuvasti koko kuvanluomisprosessin aikana. Oppilas saa jatkuvasti palautetta asetetuista tavoitteista. Arvioinnin muoto vaihtelee, ja se voi muodostua palautteen antamisesta ja saamisesta, suullisesta arvioinnista, kuten yksittäisistä keskusteluista, arviointikeskusteluista ryhmässä, vertaisarvioinnista tai esimerkiksi kirjallisesta itsearviointista prosessiportfolion muodossa. Arviointitilanne on oppilaalle oppimistilanne. Oppilaalla on myös mahdollisuus antaa ja saada monipuolista, myönteistä ja realistista palautetta muilta sekä fyysisten että digitaalisten näyttelyjen ja sosiaalisen median kautta. Teemaopintojen päätyttyä oppilas kokoaa valituista teoksista fyysisen tai digitaalisen kokonaisuuden, johon sisältyy myös itsearviointi.

Todistus

Kun oppilas on suorittanut yleiseen oppimäärään kuuluvat opinnot, hän saa päättötodistuksen. Oppilaan tulee myös pyynnöstä saada todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista.

Päättötodistus sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksenjärjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- maininta siitä, että kuvataiteen yleinen oppimäärä sisältää yhteiset opinnot ja teemaopinnot sekä opintokokonaisuuksien nimet ja niiden laajuudet
- rehtorin allekirjoitus ja koulun leima
- opetusministeriön koulutuksen järjestämiseen myöntämän luvan päiväys
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta siitä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteenperusopetuksen kuvataiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

2.2. Käsityö/puutyö

2.2.1. Opintojen rakenne ja sisältö

Taiteen perusopetuksen käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle käsityösuhteelle sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä refleктоimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan refleктоimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustan käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

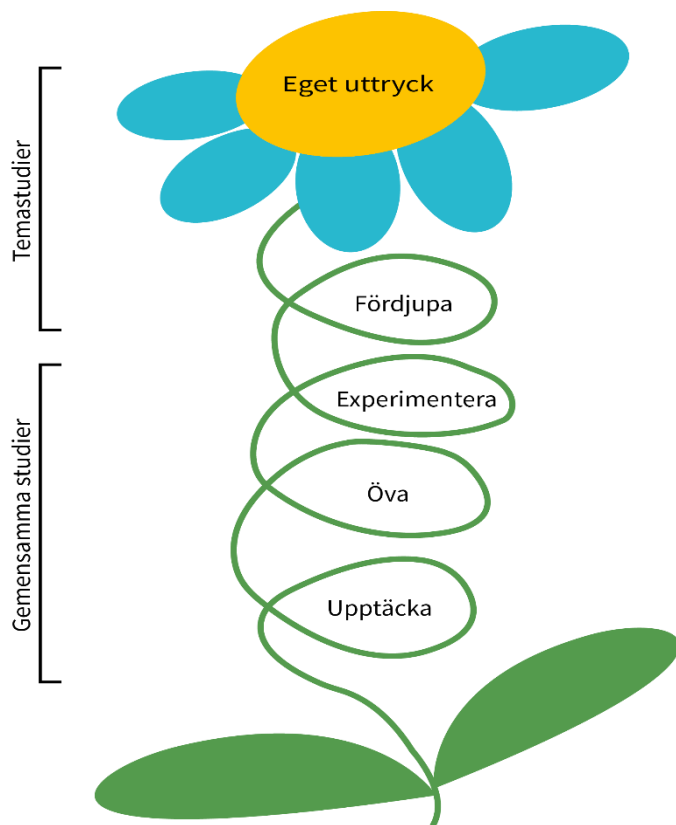
Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsityön, tieteiden ja taiteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan visioimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

2.2.2. Opintojen laajuus

Käsityön yleinen oppimäärä muodostuu 500 tunnista ja jakautuu yhteisiin opintoihin ja teemaopintoihin. Yhteiset opinnot ovat 300 tuntia ja jakautuvat viidelle vuodelle. Suoritettujen yhteisten opintojen jälkeen oppilas voi jatkaa teemaopintoihin. Teemaopinnot muodostuvat 200 tunnista, jotka jakautuvat kolmelle vuodelle. Opintoja järjestetään pääasiassa aikuisopiston työvuonna, mutta niitä voidaan järjestää myös kesä- ja viikonloppukursseina tai erilaisten hankkeiden sisällä. Oppitunnin kesto on 45 minuuttia.

Opinnot jaetaan viiteen opintokokonaisuuteen. Nämä opintokokonaisuudet ovat LÖYDÄ, HARJOITTELE, KOKEILE, SYVENNÄ ja OMA ILMAISU. Kolme ensimmäistä kokonaisuutta ovat yhteisiä opintoja ja kaksi viimeistä teemaopintoja.

2.2.3 Yhteiset opinnot

Yhteiset opinnot on jaettu kolmeen opintokokonaisuuteen; LÖYDÄ (120 tuntia) vuosiluokkien 1–2 oppilaille, HARJOITTELE (120 tuntia) vuosiluokkien 3–4 oppilaille ja KOKEILE (60 tuntia) vuosiluokkien 5–6 oppilaille. Yhteisten opintojen tavoitteena on, että oppilas oppii käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun ja tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä.

Yhteisten opintojen keskeiset sisällöt jakautuvat osa-alueisiin *Pukeutuminen, Esine- ja sisustusympäristöt ja Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnon ympäristöt*. Opinnoissa tarkastellaan eri osa-alueita esteettisestä, eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta. Yhteisissä opinnoissa tuotetaan *tuotteita*, joissa on perustana käytettävyys ja materiaalien tarkoituksenmukaisuus, *teoksia*, joissa materiaali ja tekniikat ovat ilmaisukeinoina ja *palveluja*, joissa yhteisöllisyys ja hyvinvointi ovat keskiössä. Muotoilu on keskeinen ja vaikuttaa koko käsityöprosessiin. Perinteiset ja uudet tekniikat, uusiokäyttö ja luonnonmateriaalit ovat jatkuvia teemoja.

Löydä (120 tuntia)

- oppilas asettaa tavoitteet käsityöprosessilleen
- oppilas keksii uusia käsityövalmiuksia ja materiaaleja
- oppilas oppii hahmottamaan käsityön ilmiönä
- oppilas oppii käyttämään työkaluja ja tekniikoita turvallisesti

Opetuksessa painotetaan käsityöprosessin etenemisen ymmärtämistä ja materiaalien ja tekniikoiden oppimista. Tarkoituksenmukaiset materiaalit, tekniikat ja teknologia lähtökohtanaan oppilas luo itsenäisesti käyttökelpoisia ja innovatiivisia tuotteita. Omien tuotteiden luominen vahvistaa omaa identiteettiä ja lisää omaa hyvinvointia. Ryhmä muodostaa tärkeän kehityksen perustan oppilaan kehitykselle suhteessa itseensä ja muihin ryhmässä.

Harjoittele (120 tuntia)

- oppilas oppii käyttämään materiaaleja ja tekniikoita monipuolisesti
- oppilas innostuu olemaan aktiivinen käsityökulttuurin luoja ja havainnoija ja aktiivinen toimija ja kuluttaja
- oppilas ymmärtää, miten työtavat ja työjärjestys vaikuttavat lopputulokseen
- oppilas reflektoi omien valintojensa vaikutusta käsitöissä
- oppilas näkee käsityön ja puutyön elävänä kulttuuriperintönä
- oppilas harjoittelee luovaa ongelmanratkaisua

Opetuksessa painotetaan muotoilun eri osatekijöitä, jotka vaikuttavat oppilaan lopputulokseen. Oppilas toteuttaa käsityöprosessin sekä syventymällä tekniseen osaamiseen että ilmaisemalla itseään materiaalin ja tekniikkojen avulla. Vaatetusteknologiaa tutkitaan suhteessa muoti-ilmiöihin ja eri kulttuureihin. Oppilas luo sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa, mikä luo yhteen kuuluvuutta ja osallisuutta toisten käsityöprosesseihin.

Kokeile (60 tuntia)

- oppilas kokeilee uusia tekniikoita ja eri tapoja ilmaista itseään
- oppilas tekee käsityötä, ympäristöä ja kulttuuria koskevia ajatuksiaan, tunteitaan ja tulkintojaan näkyviksi.
- oppilas reflektoi käsityötä esteettisestä ja kulttuurin monimuotoisuuden näkökulmasta sekä toimintaansa kestävän kehityksen näkökulmasta.
- oppilas ymmärtää käsityöyrittäjyyden perinteen.

Opetus keskittyy tuotteiden ja palvelujen luomiseen itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Muotoilussa tartutaan teknologiaan ja yrittäjyyteen. Yhteenkuuluvuus ryhmässä tukee oppilaan hyvinvointia ja auttaa häntä tekemään ajatuksiaan, tunteitaan ja tulkintojaan näkyviksi suhteessa käsityöprosessiin.

2.2.4 Teemaopinnot

Teemaopinnot on jaettu kahteen eri opintokokonaisuuteen; SYVENNÄ (132 tuntia) vuosiluokkien 7–8 oppilaille ja OMA ILMAISU (868 tuntia) vuosiluokan 9 oppilaille ja sitä vanhemmille. Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus.

Yhteisten opintojen keskeiset sisällöt jakautuvat osa-alueisiin Pukeutuminen, Esine- ja sisustusympäristöt ja Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnon ympäristöt. Opinnoissa tarkastellaan eri osa-alueita esteettisestä, eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta.

Syvennä (132 tuntia)

Tavoitteet:

- oppilas syventää kädentaitojaan
- oppilas syventää materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- oppilas oppii havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä refleктоimaan niihin ratkaisuja
- oppilas syventää käsityökulttuurin tuntemustaan ja tekee valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- oppilas osallistuu käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- oppilas havainnoi ympäristöä ja käsityökulttuuria
- oppilas tutustuu paikalliseen yritystoimintaan ja käsityörittäjyyteen
- oppilas ymmärtää käsityön monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntää sitä omassa työskentelyssä
- oppilas oppii hyödyntämään kestäväen kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- oppilas harjoittelee ollakseen yhteisöllisesti kekseliäs

Opetus keskittyy tukemaan oppilasta oman käsityöprosessin valmiuksien, taitojen ja ymmärryksen syventämisessä. Oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon muotoilun, toiminnan ja teknologian kehittämisessä. Uusiokäyttö vaikuttaa jatkuvasti eri tekniikkoihin. Vaatetusteknologian ymmärrystä syvennetään suhteessa eri kulttuureihin ja muoti-ilmiöihin. Yritteliäisyydessä korostetaan ulkoista yrittäjyyttä ja asiakaskekseliäisyttä.

Oma ilmaisu (68 tuntia)

Tavoitteet:

- oppilas vahvistaa omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- oppilas kehittää kykyään hallita käsityöprosessia refleктоimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään
- oppilas refleктоi ja ymmärtää omien valintojen vaikutukset tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- oppilas tekee eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- oppilasta kannustetaan visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkymätöntä näkyväksi käsityöksi

Viimeisessä opintokokonaisuudessa huomio kiinnitetään siihen, että oppilas luo oman ilmaisunsa ja identiteettinsä. Luominen perustuu omaan hyvinvointiin ja oppilaan omiin elämyksiin. Omassa käsityöprosessissa korostetaan toiminnallisuutta, teknologiaa ja muotoilua. Paikalliset voimavarat, ajankohtaiset aiheet ja paikallinen tiede vaikuttavat opetukseen.

Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityöprosessissa oppilas tutustuu erilaisiin ilmiöihin elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä.

Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista. Ilmapiiri luokassa on avoin ja myönteinen niin että se kannustaa ja innostaa oppilaita kehittämään omaa osaamistaan. Tieto- ja viestintäteknologiaa pyritään käyttämään tarkoituksenmukaisesti opetuksen täydentäjänä. Yhteistyö muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Yhteistyö voi tapahtua esimerkiksi Stundarsin, Merenkurkun maailmanperinnön, marttojen, kunnan koulujen, päiväkotien, vanhusten asumisyksiköiden, Hantverkargillet Björkenin, aikuisopiston kurssilaisten, paikallisten käsityöryhtäjäien ja avustusjärjestöjen kanssa.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata tavoitteiden asettamisessa. Oppilaan on harjoitettava tavoitteiden asettamista itselle, oman työn ohjaamista kohti tavoitteita ja oppimisen arviointia ja reflektointia.

Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisin menetelmin joita ovat esimerkiksi itsearviointi, ryhmäarviointi, kaveriarviointi, prosessipäiväkirja, palautteen antaminen ja saaminen, arviointikeskustelut ja yksittäiset keskustelut. Prosessia voidaan myös arvioida fyysisen tai digitaalisen prosessikansion/portfolion avulla. Oppilas saa jatkuvasti palautetta opetukselle asetetuista tavoitteista.

Oppilailla on mahdollisuus saada julkista palautetta sekä fyysisten että digitaalisten näyttelyjen ja sosiaalisen median esimerkiksi Instagramin #hantis kautta. Teemaopintojen päätteeksi oppilas kokoaa dokumentaation osaamisestaan. Siihen sisältyy sanallista ja/tai kuvamateriaalia sekä itsearviointi.

Todistus

Kun oppilas on suorittanut yleiseen oppimäärään kuuluvat opinnot, hän saa päättötodistuksen. Oppilaan tulee myös pyynnöstä saada todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista.

Päättötodistus sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksenjärjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- maininta siitä, että kuvataiteen yleinen oppimäärä sisältää yhteiset opinnot ja teemaopinnot sekä opintokokonaisuuksien nimet ja niiden laajuudet
- rehtorin allekirjoitus ja koulun leima
- opetusministeriön koulutuksen järjestämiseen myöntämän luvan päiväys
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta siitä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteenperusopetuksen käsityön yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

2.3 Tanssi

2.3.1 Opintojen rakenne ja laajuus

Laajan oppimäärän mukainen tanssinopetus muodostuu perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Perusopinnoiksi lasketaan 800 tuntia ja syventäviksi opinnoiksi 500 tuntia.

Laajan oppimäärän toteutus tapahtuu yhteistyössä Taikon-opiston kanssa.

Mustasaaren musiikkiopisto tarjoaa myös perusopintoja edeltävää varhaisiän tanssiopetusta. Varhaisiän opintoja ei lasketa yleisen tai laajan oppimäärän laskennalliseen laajuuteen eivätkä ne ole edellytys perusopintojen aloittamiselle. Musiikkiopistossa järjestetään opintokokonaisuudet 1–3, joiden jälkeen oppilas voi jatkaa opintoja Vaasan kaupungin Taikonissa.

Laajan oppimäärän perusopintojen tarkoituksena on taiteenalalle keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen ja niihin sisältyy myös loppuyö. Syventävät opinnot järjestää Vaasan Taikon-opisto.

Opintokokonaisuudet

Tanssin opinnot jakautuvat seitsemään opintokokonaisuuteen seuraavasti:

Perusopinnot		
Opintokokonaisuus 1	6–7-vuotiaat	85 t
Opintokokonaisuus 2	7–9-vuotiaat	85 t
Opintokokonaisuus 3	10–12-vuotiaat	177 t
Opintokokonaisuus 4	13–14-vuotiaat	300 t
Opintokokonaisuus 5	soveltavat opinnot, jakautuvat koko perusopintojen ajalle	153 t

Syventävät opinnot		

Opintokokonaisuus 6	15–18-vuotiaat	448 t
Opintokokonaisuus 7	soveltavat opinnot, jakautuvat koko syventävien opintojen ajalle	52 t

Taulukoissa merkityt iät ovat suuntaa-antavia ja voivat poiketa oppilaan taitotasosta. Opetusta järjestäessämme pyrimme joustavuuteen niin, että taiteenala, ikä sekä aiemmin hankitut taidot ja tiedot otetaan huomioon oppilaan opintojen sisällön, laajuuden ja keston suunnittelussa. Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aiemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen hyväksi luetuksi. Osaamisen hyväksi lukeminen perustuu selvityksiin oppilaan aiemmista opinnoista tai näyttöihin osaamisesta, ja se suhteutetaan kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen opintojen hyväksi lukemisessa menetellään edellä kuvatulla tavalla.

2.3.2 Opintojen tavoite ja sisältö

Tanssin perusopinnot koostuvat nykytanssin sekä sitä tukevien muiden tanssilajien ja oppiaineiden opinnoista. Nykytanssia pidetään tanssin sateenvarjolajina, joka pitää sisällään modernin tanssin, jazztanssin ja improvisaation elementtejä ja tuo katutanssin ja akrobatian vivahteita mukaan liikkeisiin. Opetuksen tarkoitus on tarjota oppilaalle mahdollisuus kokea ja vaalia tanssin iloa sekä opiskella tanssia tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti. Tavoitteena on, että oppilas rakentaa omakohtaisen suhteen tanssiin, rohkaistuu ilmaisemaan itseään kehollisesti ja muodostaa laaja-alaisen käsityksen tanssista taidemuotona. Opintojen myötä oppilas oppii yhä paremmin huolehtimaan hyvinvoinnistaan ja toimimaan ryhmän ja yhteisön jäsenenä. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssi- ja taidetapahtumiin ja esityksiin sekä esiintyjänä että katsojana.

Tanssin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen nykytanssin eri osa-alueisiin sekä muihin opintoihin sisältyvien tanssilajien perustekniikkaan ja ilmaisukeinoihin.

Tanssin syventävien opintojen keskeisenä tavoitteena on laajentaa perusopinnoissa omaksuttuja tietoja ja taitoja. Opinnot koostuvat nykytanssin sekä muiden tanssilajien ja oppiaineiden opinnoista. Oppilaalla on mahdollisuus painottaa ja suunnata opintojaan tekemällä henkilökohtaisia valintoja taiteen perusopetuksen tarjoamista vuosittain täydentyvistä vaihtoehtoista. Tällöin hänen opintoihinsa voi sisältyä toisten tanssi- tai taidelajien opintoja, osallistuminen taiteelliseen produktioon tai vastaavaan. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa opettajan ohjauksessa tanssin laajan oppimäärän lopputyön. Oppilas asettaa yhteistyössä opettajiensa kanssa tavoitteet työlleen, ja sen toteutustavasta päätetään oppilaitoksen hyväksymien vaihtoehtojen pohjalta.

Opetus toteutetaan pääsääntöisesti ryhmäopetuksena. Opetuskertoja on yhdestä kolmeen viikossa, ja opetuskerran pituus on 60–90 minuuttia. Tarkemmat tanssin laji-

ja ainekohtaiset sisällöt laaditaan tätä opetussuunnitelmaa täydentäviksi ja täsmentäviksi erillisiksi dokumenteiksi. Niitä päivitetään ja tarkennetaan vuosittain.

Tavoitealueet

Hyvinvointi ja kehollisuus
Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen
Taito ja taide
Esiintyminen

Tanssin perusopinnot

Opintokokonaisuus 1 (tanssistartti)

Oppilas tutustuu tanssin liikemaailmaan leikinomaisen ja iloisen tekemisen kautta. Tanssin perustaitoja harjoitellaan lapsen luontaista mielikuvitusta hyödyntäen ja kunnioittaen. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistillisuutta vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta.

Opintokokonaisuus 2 (Nykytanssistartti)

Tavoitteet: Oppilas

- kokee tanssin iloa yksilönä sekä yhdessä muiden kanssa
- osaa toimia ryhmässä ja omaksuu erilaisia tanssitunneilla käytettäviä työskentelytapoja
- saa valmiuksia kehittää yksilöllistä luovuutta tanssissa
- ymmärtää keskittymisen merkityksen tanssitaitojensa kehittämisessä
- harjoittelee nykytanssin perusteita kehittäen motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja
- harjaantuu toimimaan erilaisissa esiintymistilanteissa- ja ympäristöissä

Opintokokonaisuus 3

Tavoitteet: Oppilas

- kunnioittaa omaa ja muiden kehollista ilmaisu
- oppii omatoimisesti antamaan tilaa toisille sekä suhteuttamaan liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen
- omaksuu tietoja ja taitoja kehollisen hyvinvointinsa edistämiseksi sekä terveellisen elämäntavan noudattamisen tueksi
- ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaitojensa kehittämisessä
- oppii vastaanottamaan ja hyödyntämään rakentavaa palautetta
- saa kokemuksia erilaisista kehon käytön ja ilmaisun mahdollisuuksista sekä musiikin hyödyntämisestä eri tanssityyleissä
- harjaantuu tanssi- ja liikeimprovisaatioon liittyvissä taidoissa sekä osaa hyödyntää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa
- omien pienimuotoisten koreografioiden teko

Opintokokonaisuus 4

Tavoitteet: Oppilas

- suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen
- kunnioittaa omaa ja muiden ilmaisua, myös eri taideaineiden välillä
- oppii asettamaan itselleen tarkoituksenmukaisia ja realistisia tavoitteita sekä omien fyysisten ominaisuuksiensa että tanssitaitojensa kehittämisessä
- oppii sanallistamaan ja jakamaan kokemuksiaan sekä tanssimisesta että tanssista taidemuotona
- avartaa tanssikäsitystään tutustumalla tanssin kulttuurisiin elementteihin ja ilmiöihin
- ymmärtää tanssin suhdetta muihin taiteisiin
- harjaantuu kokonaisvaltaiseen ilmaisuun sekä tanssin harjoittelu- että esiintymistilanteissa
- oppii omatoimisuutta toiminnassaan sekä vastuun ottamista myös ryhmän jäsenistä
- osaa valmistautua itsenäisesti esiintymistilanteisiin sekä kantaa vastuuta erilaisissa esiintymistilanteissa ja -ympäristöissä
- hallitsee perusopintojen oppisisällön mukaiset tiedot ja taidot, joiden pohjalta hänellä on edellytykset siirtyä tanssin syventäviin opintoihin

Opintokokonaisuus 5 (soveltavat opinnot)

Sisältö: esiintymiset ja näytösten katsominen, projektiopinnot, leirit sekä muut kurssikohtaiset opinnot. Opintokokonaisuuden sisältö määritellään TaiKonin vuosisuunnitelmassa.

Tanssin syventävät opinnot

Opintokokonaisuus 6

Tavoitteet: Oppilas

- osaa suunnata opiskeluaan sekä asettaa itselleen lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita
- tunnistaa omia kehollisia vahvuuksiaan ja haasteitaan sekä tanssimisen vaikutuksia hyvinvointiin
- kunnioittaa jokaisen yksilöllisyyttä, erilaisia näkemyksiä ja kehollisen kokemuksen ainutlaatuisuutta
- kehittää tietoisuutta liikkumisestaan osana ryhmää
- harjoittelee tanssikomposition rakentamisen taitoja sekä osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmälähtöiseen luovaan prosessiin
- osaa tehdä vertaisarviointia rakentavasti
- oppii hahmottamaan tanssia taidelajina suhteessa muihin taiteisiin ja yhteiskuntaan
- syventää harjoittelemansa tanssilajin keskeisiä taitoja ja kehontietoisuutta

Opintokokonaisuus 7 (soveltavat opinnot)

Sisältö: lopputyö sekä muut kurssikohtaiset opinnot (määritellään Taikonin vuosisuunnitelmassa)

Tavoitteet: Oppilas

- hakee omatoimisesti tietoa hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan liittyvistä asioista sekä hyödyntää sitä oman hyvinvointinsa tukena
- osaa sanallistaa tanssiteosten ja taiteen tuottamia kokemuksia sekä omia tulkintojaan niistä
- hakeutuu omatoimisesti taide-elämysten pariin
- oppii ymmärtämään eri osatekijöiden merkityksen taiteellisen kokonaisuuden rakentumisessa
- syventää liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyviä taitojaan
- saa valmiudet taiteen alan ammatillisiin jatko-opintoihin sekä elinikäisen tanssisuhteen säilyttämiseen

Laajan oppimäärän lopputyö

Syventävien opintojen aikana jokainen oppilas suunnittelee ja valmistaa taiteellisten ajattelu- ja ilmaisutaitojen hallintaa osoittavan lopputyön. Oppilas asettaa yhteistyössä opettajiensa kanssa tavoitteet työlleen, ja sen toteutustavasta päätetään oppilaitoksen hyväksymien vaihtoehtojen pohjalta. Lopputyö voi koostua erilaisista osakokonaisuuksista tai keskittyä oppilaan valitseman erityisosaamisen osoittamiseen.

Lopputyöhön tulee sisältyä:

1. Taiteellinen työ ja/tai portfolio, joka on koostettu syventävien opintojen aikana. Työ voi olla eri taiteenlajeja ja niiden ilmaisukeinoja yhdistävä prosessi tai prosessin tulos.
2. Työskentelyprosessin dokumentointi ja sen kuvaus kirjallisena tuotoksena
3. Lyhyt teksti, jossa oppilas analysoi omaa taiteellista työtään ja teostaan.

Arviointi

Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei ominaisuuksiin.

Tanssi – hyvinvointi ja kehollisuus, vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen, taito ja taide, esiintyminen.

Todistus

Kun oppilas on suorittanut laajaan oppimäärään kuuluvat opinnot, hän saa päättötodistuksen.

Päättötodistus sisältää seuraavat tiedot:

- koulutuksenjärjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- suoritusten ja niiden arvioinnin ajankohta
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- opetusministeriön koulutuksen järjestämiseen myöntämän luvan päiväys
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta siitä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti

- maininta siitä, että laajaan oppimäärään sisältyy perusopinnot ja syventävät opinnot

2.4 Musiikki

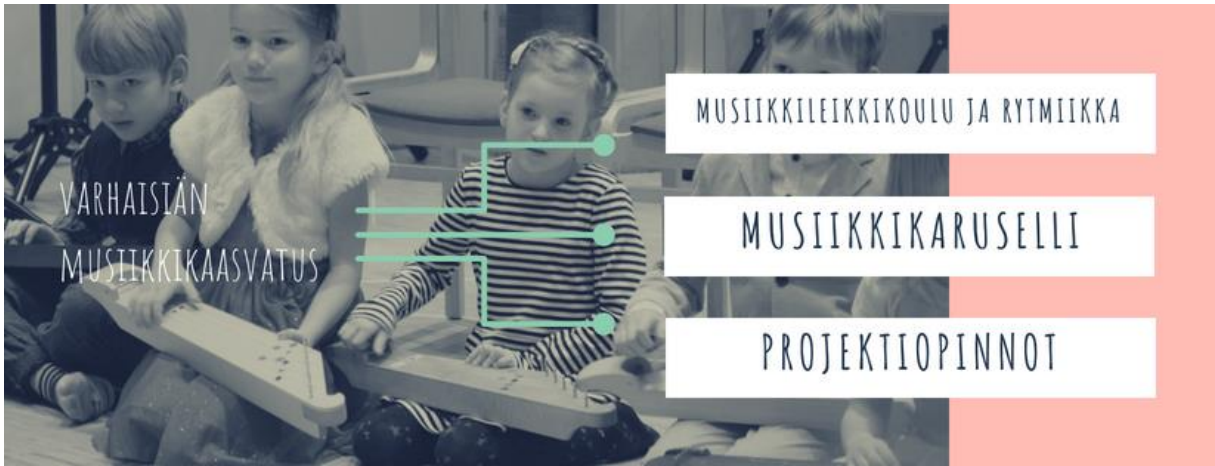
2.4.1 Opintojen rakenne

Musiikin laajan oppimäärän opetus muodostuu perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Näitä edeltää varhaisiän musiikkikasvatus. Lisäksi musiikkiopisto voi tarjota lisäopetusta suoritettujen syventävien opintojen jälkeen.

2.4.1.1 Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatus jakautuu musiikkileikkikouluun ja rytmiiikkaan, musiikkikaruselliin ja projektiopintoihin.

Yleiset tavoitteet ja sisältö

Varhaisiän musiikkikasvatus järjestetään ryhmäopetuksena. Varhaisiän musiikkikasvatus voidaan järjestää eri tavoin kuten musiikkileikkikouluna, musiikkityöpajana, vauva- tai naperomuskarina.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on:

- antaa lapselle musiikkielämyksiä, jotka luovat perustan hyvälle musiikkisuhteelle ja tulevalle aktiiviselle musiikkiharrastukselle
- kehittää lapsen kuunteluvalmiuksia ja edellytyksiä monipuolisiin musiikkielämyksiin sekä lapsen mahdollisuuksia ilmaista itseään musiikin avulla
- opettaa lapselle soitinten nimet, niiden sointi ja ulkonäkö

Musiikin elementit – rytmi, muoto, tasapaino, melodia ja sointiväri – muodostavat opetuksen keskeisen sisällön. Leikin keinoin harjoitetaan lapsen musikaalista muistia, kehitetään kuunteluedellytyksiä ja tuetaan lapsen kognitiivista, emotionaalista, motorista ja sosiaalista kehitystä.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen opintoja ei lueta musiikin laajaan oppimäärään.

Aineenopettajat tekevät opetusta varten suunnitelman varhaisiän musiikkikasvatukselle. Suunnitelmassa tarkennetaan opetuksen tavoitteet huomioon ottaen oppilaan ikä ja henkilökohtaiset kiinnostuksen kohteet.

Musiikkileikkikoulu ja rytmiikka

Musiikkileikkikoulu on suunnattu 3–6-vuotiaille. Opetus tapahtuu 6–15 lapsen ryhmissä. Lapset otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Opetusta on yleensä

45 minuuttia viikossa. Työmuodot ovat laulut, leikit, lorut, rytmileikit, musiikkiliikunta ja leikinomaiset kuunteluharjoitukset.

Musiikkileikkikouluopetusta voidaan antaa myös perheryhmissä, soitinryhmissä ja erilaisissa musiikkityöpajoissa, jos sitä pidetään tarkoituksenmukaisena.

Opetus musiikkileikkikoulussa on tavoitteellista, ja se on hyvä pohja musiikin jatko-opinnoille.

Musiikkivalmennus

Musiikkivalmennus suuntautuu ensisijaisesti 1–2-luokkalaisille. Opetus painottuu rytmikan harjoittamiseen, nuottien opetteluun ja yhteismusisointiin. Soittimina opetuksessa käytetään rytmisoitinten lisäksi kanteletta, nokkahuilua ja pianoa.

Musiikkikaruselli

Musiikkikaruselli on ryhmässä tapahtuva opetusmuoto. Opetukseen sisältyy lauluja, rytmikkaharjoituksia ja soitinopetusta. Opetus jaetaan jaksoihin. Jaksojen välillä vaihdetaan soittimia, ja näin oppilaat voivat saada useamman soittimen opetusta.

Projektiopinnot

Musiikkiopisto tarjoaa resurssiensa puitteissa pienille lapsille erilaisia projekteja, joissa lapset saavat taideopetusta. Nämä projektit järjestetään yhteistyössä koulujen ja/tai päiväkotien kanssa.

2.4.1.2 Perusopinnot

Perusopinnot jaetaan opintokokonaisuuksiin. Opinnot noudattavat soitinkohtaisia tavoitteita, jotka eri soitinten opettajat vahvistavat yhdessä.

Ensimmäinen opintokokonaisuus on soitinstartti. Soitinstartti on suunnattu lähinnä 5–7-vuotiaille. Soitinstartin opetus järjestetään instrumentaaliryhmissä. Se, missä soittimissa opetusta järjestetään, päätetään lukuvuosittain. Opetuksessa esitellään soittotekniikkaa ja nuotinluvun alkeisiin.

Seuraavat opintokokonaisuudet voivat vaihdella soittimesta ja oppilaan omista toiveista riippuen. Jokaisen soittimen opettajat laativat opetukselle soitinkohtaiset tavoitteet, jotka noudattavat opetussuunnitelman perusteita ja ottavat huomioon oppilaan omat kiinnostuksen kohteet.

Soitinstartin opintojen laajuudeksi lasketaan 120 tuntia ja muiden perusopintojen laajuudeksi 680 tuntia. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja valmiudet sekä käytettävä opetusmenetelmä. Aiemmat opinnot, jotka vastaavat musiikkiopiston suoritusvaatimuksia lasketaan mukaan opintojen laajuuteen. Lukuvuoden pituus vahvistetaan kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti.

Yleiset tavoitteet ja sisältö

Perusopintojen tavoitteena on, että oppilas

- oppii soittamaan yhtä soitinta
- oppii lukemaan, kirjoittamaan, kuuntelemaan ja tuntemaan musiikkia
- oppii ilmaisemaan itseään musiikin avulla sekä esiintymään ja musisoimaan yhdessä

Oppilaiden kehittyminen opinnoissa dokumentoidaan ja sitä seurataan. Opettajat arvioivat opintoja, mutta oppilaan itsearviointi on osa opintoja.

Soitonopettajakunnan tulee toimia yksittäisen opettajan tukena. Jokaisen soittimen opettajakunnalla on koordinoitivastaava opettaja. Soitonopettajakunnat suunnittelevat, miten yhteismusisointi-opetus järjestetään. Heillä on myös aktiivinen rooli tapahtumien ja oppilaiden esiintymisten suunnittelussa. Jokaisella soitonopettajalla on vastuu oppilaiden edistymisen ja opinnoissa kehittymisen dokumentoinnista asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Opinnot koostuvat soitinopinnoista, yleisistä musiikkiopinnoista ja muista opinnoista. Yhteismusisointi lasketaan osaksi soitinopintoja.

Soitinopinnot

Soitinopinnot käsittävät erillisen soitinopetuksen ja yhteismusisoinnin. Erillinen soitinopetus jaetaan solistiseen pääaineeseen ja solistiseen sivuaineeseen.

Oppilaalla tulee olla yksi solistinen pääaine, joka voi olla jokin seuraavista soittimista:

Jousisoittimet: viulu, alttoviulu, sello, kontrabasso

Puupuhaltimet: huilu, oboe, klarinetti, fagotti, saksofoni

Vaskipuhaltimet: trumpetti, käyrätorvi, baritonitorvi, vetopasuuna, tuuba

Orkesterisoittimet: sähköbasso, sähkökitara, lyömäsoittimet

Muut soittimet: kitara, piano, cembalo, urut, haitari ja laulu

Mikäli on kysyntää ja resursseja, voidaan opetusta antaa myös muissa kuin edellä mainituissa soittimissa.

Oppilas voi hakea oikeutta opiskella solistista sivuainetta. Oikeuden saamisen edellytys on, että oppilas on suorittanut vähintään kolmen vuoden opinnot solistisessa pääaineessa ja muuten edistynyt hyvin musiikkiopinnoissaan. Oikeuden opiskella solistista sivuainetta myöntää musiikkiopiston rehtori.

Erillisessä soitinopetuksessa opettaja tekee yhdessä oppilaan kanssa opintosuunnitelman jokaista lukuvuotta varten. Opintosuunnitelmassa asetetaan lukuvuoden tavoitteet. Opetussuunnitelmassa oppilas ja opettaja voivat sopia muistakin opetuksen toteuttamista tukevista asioista. Opetussuunnitelma on pohjana, kun arvioidaan oppilaan edistymistä opinnoissa lukuvuoden aikana.

Yhteismusisointi on tärkeä osa opintoja. Oppilailla on sekä oikeus että velvollisuus osallistua kuoro-, orkesteri-, bändi- tai kamarimusiikkitoimintaan. Toimintaa voidaan järjestää myös musiikkityöpajoissa, jaksoina tai projekteina. Yhteismusisoinnin opetuksen järjestämistapa riippuu vallitsevasta oppilasohjasta sekä oppilaiden iästä ja siitä, miten pitkälle he ovat soitinopinnoissaan ehtineet. Soitinopetuksen ja yhteismusisoinnin tulee täydentää toisiaan ja muodostaa kokonaisuus. Erilaisiin yhdessä musisoiviin ryhmiin kuulumisen ja tyyllillisesti erilaisiin, vaikeustasoltaan

sopiviin ohjelmistoihin tutustuminen tukee oppilaan musiikillista kehitystä parhaiten. Yhteismusisoinnissa painotetaan lisäksi sosiaalisten valmiuksien kehittymistä ja vuorovaikutusta ryhmän jäsenten kesken.

Soitinopetuksessa ja yhteismusisoinnin opetuksessa on keskeistä, että oppilas syventyy pääsoittimen perustekniikkaan ja repertoaariin sekä yhdessä musisoimisen alkeisiin. Säännöllinen esiintyminen on osa opintoja.

Yleiset musiikkiopinnot

Kaikki musiikkiopinnot muodostuvat kuunteluharjoituksista, musiikin lukemis- ja kirjoittamisharjoituksista sekä musiikin historian ja tyylien opiskelusta. Opetusmuodot vaihtelevat. Yleiset opinnot tapahtuvat osittain osana soitinopintoja ja osittain erillisinä opintoina ryhmässä. Opetuksessa huomioidaan oppilaan yksilölliset tarpeet, niin että solististen aineiden ja yhteismusisoinnin opinnot ja yleiset musiikkiopinnot muodostavat vuorovaikutuksessa toimivan kokonaisuuden.

Perusopinnot suoritettuaan oppilaan tulee osata:

- laulaa ja kirjoittaa melodioita duurissa ja mollissa
- hallita monipuolinen repertoaari
- hahmottaa rytmi
- suorittaa ja tunnistaa tavallisimmat kadenssit ja soinnut
- tehdä itse yksinkertaisia sävelmiä
- mahdollisuuksien mukaan hyödyntää musiikkiopiston tarjoamaa tietotekniikka
- tunnistaa oman genren keskeiset tyyli-suunnat, ilmiöt ja soittimet
- käytännössä harjoittaa musiikkia

Muut opinnot

Musiikkiopisto voi järjestää mahdollisia sivuainekursseja ja valinnaisia kursseja, jotka tukevat oppilaan musikaalista kehitystä ja laajentavat hänen käsitystään musiikista.

Oppitunnit

Perusopinnoissa oppitunnin kesto **solistisessa pääaineessa** on 20–50 minuuttia. Solistisen pääaineen opinnot muodostuvat joskus ryhmäopetuksesta.

Solistisen sivuaineen oppitunnin kesto on tavallisesti 30 minuuttia kerran viikossa.

Todistus

Kun oppilas on suorittanut **perusopintoihin** sisältyvät opinnot, hän saa todistuksen, josta ilmenee

- koulutuksenjärjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista todistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- ajankohta ja arvioitavien suoritusten arviointi

- rehtorin allekirjoitus ja koulun leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta siitä, että koulutus toteutetaan Opetushallituksen vahvistamien laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti

2.4.1.3 Syventävät opinnot

Syventävät opinnot seuraavat perusopintoja. Opinnot jaetaan opintokokonaisuuksiin soitinkohtaisten tavoitteiden mukaisesti.

Syventävien opintojen laajuudeksi lasketaan 500 tuntia. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja valmiudet sekä käytettävä opetusmenetelmä. Aiemmat opinnot, jotka vastaavat musiikkiopiston suoritusvaatimuksia lasketaan mukaan opintojen laajuuteen. Lukuvuoden pituus vahvistetaan kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti.

Opintojen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää edelleen perusopintojen aikana saavutettuja taitoja ja valmiuksia sellaisella tavalla, että oppilas voi itsenäisesti jatkaa musiikin harjoittamista tai aloittaa musiikin ammattiopinnot
- laajentaa musiikin ja musiikkityylien tuntemusta sekä syventää kykyään ilmaista itseään luovasti musiikin avulla

Opinnot koostuvat soitinopinnoista, yleisistä musiikkiopinnoista ja muista opinnoista.

Soitinopinnot

Kuten perusopinnoissakin soitinopinnot käsittävät erillisen soitinopetuksen ja yhteismusisoinnin. Erillinen soitinopetus jaetaan solistiseen pääaineeseen ja solistiseen sivuaineeseen.

Oppilas jatkaa opintojaan *solistisessa pääaineessa*.

Oppilas voi hakea oikeutta opiskella *solistista sivuainetta*. Oikeuden opiskella solistista sivuainetta myöntää musiikkiopiston rehtori yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan.

Erillisessä soitinopetuksessa opettaja tekee yhdessä oppilaan kanssa pääaineessa opintosuunnitelman jokaista lukuvuotta varten. Opintosuunnitelmassa asetetaan lukuvuoden tavoitteet. Opetussuunnitelmassa oppilas ja opettaja voivat sopia muistakin opetuksen jäsentelyä tai toteuttamista tukevista asioista.

Opintosuunnitelma on lukuvuoden aikana perustana oppilaan suoritusten arvioinnissa ja pohjana päättötodistukseen otettaville ja arvioitaville suorituksille.

Yhteismusisointi on olennainen osa opintoja. Soitinopetuksen ja yhteismusisoinnin tulee täydentää toisiaan ja muodostaa kokonaisuus. Toimintaa voidaan järjestää myös musiikkityöpajoissa, jaksoina tai projekteina.

Soitinopetuksessa ja yhteismusisoinnin opetuksessa on keskeistä kehittää oppilaan repertoarintuntemusta ja pääsoittimen soittoteknistä hallintaa niin, että oppilas oppii

työskentelemään itsenäisesti. Oppilaan tulee tottua omaksumaan sekä esittämään laajoja musikaalisia kokonaisuuksia ja syventää kykyään tulkita musiikkia.

Yleiset opinnot

Syventäviin opintoihin sisältyy yleisiä musiikkiopintoja.

Tavoitteena on, että oppilas saa sellaiset taidot, että opintojen päätettyä:

- hän osaa laulaa ja kirjoittaa duurissa ja mollissa melodioita, jotka ovat perusopintotasoa vaativampia
- hän hallitsee moniäänisen repertoaarin
- hän käsittää kuullun ja nuoteilla kirjoitetun musiikin ja on tietoinen sointujen ja äänenkuljetuksen lainalaisuuksista
- hän osaa soveltaa oppejaan käytäntöön esimerkiksi säestämällä soinnuilla
- Hänellä on edellytykset analysoida itsenäisesti tonaalisia rakenteita ja ymmärtää muodon merkitys musiikilliselle teokselle
- hänellä on syvempi eri aikakausien tyylien tuntemus omassa musiikkigenressään
- hän osaa soveltaa tyyliintuntemustaan omassa musisoinnissaan.

Muut opinnot

Muut opinnot voivat muodostua mahdollisista sivuaineopinnoista. Jokaisella oppilaalla tulee olla tietty määrä valinnaisia opintoja, jotka tukevat oppilaan musikaalista kehitystä ja avartaa oppilaan näkemystä musiikista.

Oppitunnit

Syventävissä opinnoissa oppitunnin kesto solistisessa pääaineessa yleensä 60 minuuttia asti.

Solistisen sivuaineen oppitunnin kesto on tavallisesti 30 minuuttia kerran viikossa.

Todistus

Kun oppilas on suorittanut syventäviin opintoihin kuuluvat opinnot, hän saa päättötodistuksen.

Päättötodistuksessa sisältää seuraavat tiedot:

- koulutuksenjärjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista todistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika

- ajankohta ja arvioitavien suoritusten arviointi
- rehtorin allekirjoitus ja koulun leima
- opetusministeriön koulutuksen järjestämiseen myöntämän luvan päiväys
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta siitä, että koulutus toteutetaan Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- maininta siitä, että musiikin laaja oppimäärä sisältää perusopinnot ja syventävät opinnot

2.4.1.4 Lisäopinnot

Mustasaaren musiikkiopisto voi, mikäli resursseja riittää, tarjota lisäopetusta syventävien opintojen suorittamisen jälkeen. Lisäopetuksen tavoitteena on tukea oppilaan kehitystä musiikin alalla kohti ammattilaisuutta. Musiikkiopiston rehtori, ainavastaavat opettajat ja oppilaat yhdessä tekevät henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Opintosuunnitelmaan vahvistetaan opintojen tavoitteet, opiskeltavat aineet, opiskeluaika ja vuosittaiset opetustuntien määrät.

Aikuisten opetus

Musiikkiopistossa ei ole varsinaista osastoa aikuisopiskelijoille mutta aikuisillekin voidaan tarjota mahdollisuus opiskella musiikkia opetussuunnitelman mukaisesti, mikäli sitä pidetään tarkoituksenmukaisena.

2.4.2 Opetuksen osa-alueet

Kuuntelemaan kasvattaminen

Musiikin kuuntelu on tärkeä osa musiikinopetusta. Musiikkiopisto tehtäviin kuuluu siksi opettaa oppilaita kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti, totuttelemaan konserteissa ja muissa musiikkitapahtumissa käymiseen sekä huolehtia että musiikkielämä tulee kullekin tutuksi ikätason sopivalla tavalla. Musiikkiopisto antaa oppilaille tietoa alueella tapahtuvista konserteista ja tapahtumista.

Esiintymisen harjoittelu

Musiikki on tarkoitettu esitettäväksi ja esiintyminen muodostaa siksi olennaisen osan musiikkiopinnoista. Esiintymiskoulutus aloitetaan samaan aikaan kuin muutkin opinnot ja sitä laajennetaan yhä vaativampiin yhteyksiin taitojen kasvaessa. Musiikkiopiston tulee huolehtia, että oppilaille tarjotaan riittävän monia sopivia tilaisuuksia esiintyä monipuolisissa ja palkitsevissa tehtävissä. Tavoitteena on, että oppilas saa luonnollisen ja vapautuneen asenteen musiikin esittämiseen ja hyvän itsetunnon. Opettajien tulee siksi opetuksessaan kiinnittää huomiota esiintymiskokemukseen ja muihin mahdollisiin esiintymiseen liittyviin ongelmiin sekä opettaa hallitsemaan niitä.

Arviointi

Arvioinnin tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen ja tukea häntä niiden saavuttamisessa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä. Erilainen palaute ja kannustus itsearviointiin sisältyvät monipuoliseen ja jatkuvaan arviointiin. Arvioinnin tulee antaa oppilaalle selkeä ja oikeudenmukainen kuva hänen vahvoista ja heikoista puolistaan musiikinopinnoissa. Arviointitapa tulee valita tavalla, joka mittaa, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet, joka soveltuu käytettyihin opetustapoihin ja joka tukee oppimista.

Arvioinnissa keskitytään oppilaan pitkäjänteiseen kehitykseen. Arviointi muodostuu opettajan antamasta arvioinnista ja itsearvioinnista. Arviointi tapahtuu sekä suullisesti että kirjallisesti. Oppilaan edistymistä arvioidaan niiden kriteerien pohjalta, jotka soitonopettajakunta on erityisesti vahvistanut kullekin soitinryhmälle.

Oppilas voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnin tiedoksi antamisesta pyytää, että se opettaja tai ne opettajat, jotka ovat arvioinnin suorittaneet, tarkistavat arviointiaan.

Jos oppilas on tyytymätön uuteen arviointiin, joka on suoritettu edellä mainitun pyynnön seurauksena tai siihen päätökseen, jolla pyyntö on hylätty, oppilas voi pyytää arvioinnin oikaisua rehtorilta.

Yhteistyö musiikinopetuksessa

Musiikkiopistolla on musiikinopetuksessa laajaa yhteistyötä Norra Korsholms skolan ja Tuovilan koulun kanssa ja se vastaa osasta opetusta, jota annetaan kouluaikana. Tämä toiminta perustuu perusopetuksen opetussuunnitelmaan.